

Felvidéki Híradó.

POLITIKAI HETILAP.

Előfizetési árak:

Egész évre	8 kor.
Fél évre	4 „
Negyed évre	2 „

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőségre, hirdetések és előfizetések a kiadóhivatatra címezve Turóc-Szt.-Mártonba küldendők.

Kiadóhivatal: A turóc-szt.-mártoni „Magyar Nyomda”.

Hirdetések legutányosabbban. Arszabály szerint Lapunk számára hirdetés — az eredeti íráskban — minden bel-és külföldi hirdetési íroda elfogad.

Megjelen minden vasárnap.

A miniszterelnök beszéde.

(P. K.) Az a beszéd, melyet *Szell* Kálmán miniszterelnök a költségvetési általános vita berekesztése előtt a képviselőházban tartott, úgy a benne foglalt dologi, mint személyi vonatkozásokról fogva teljes mértékben megérdemelt azt az intenzív érdeklődést, melyre várta. És bizonyos tekintetben határkölsz és beszéd, mely a nyilvános működés általános felfogásában beállt változást fogja megjelölni. Nálunk különbséget szoktak tenni magán és politikai tisztességgel, magán és politikai lojalitással közt s ennek következményeként különbséget tesznek a magán és nyilvános érintkezés formái közt is, úgy, hogy gyakran azt hinné az ember, hogy nem ugyanazon személyek állnak egymással szemben amott és itt. *Szell* Kálmán nem barátja az ily megkülönböztetéseknek. Valamint ő maga egyenlő módon igazságos, loyális és mindenki iránt érdeme szerint konziliáns a magán és nyilvános érintkezésben, úgy teljes joggal elvárhatja ő is mindenkítől, hogy vele szemben se igen ellenkezzék egymással bárkinek a magán és nyilvános érintkezésbeli magaviselete. Aki ebben még kételkedett, most már egészen tisztában lehet a miniszterelnök polemikája után *Beöthy* Akos ellen. *Szell*-Kálmán minden tekintetben nagy épp oly szép, mint jelentőségteljes beszédének egész befejező részét a nevezett parlamentáriusnak szentelte. Mindenekelőtt *Beöthy* pozitív állításainak helytelenségét és tarthatatlanságát bizonyította be legyőzhetlen erővel, azután pedig annak gúnyos modora ellen fordult és személyes támadásaira kijelentette, hogy nagyon szépen köszöni az olyan barátságot, mely politikai tekintetben illoyális és hogy a személyes támadásokra, ha ismétlődének, többé nem fog válaszolni. Ez az elintézés hangban és kifejezésben amily méltókéletes, hatásban épp oly erős és a képzeltet legelősebb volt s a benne foglalt tanulság úgy egyesekre, mint a nagy

nyilvánosságra nézve nem fog veszendőbe menni.

Amit a miniszterelnök Magyarország és Ausztria egymáshoz, valamint a távolibb külföldhöz való viszonyáról mondott, az a helyzet oly világos felfogását bizonyítja, hogy a mindenütt támadó nehézségekkel szemben legalább a felől lehetünk nyugodtak, hogy a kormány e nehéz helyzet magaslátán áll, hogy minden eventualitást ismer és helyesen tudja mérlegelni a tények súlyát. Akaratát, hogy az ország gazdasági érdekeit megvédelmezze, azt hisszük, az ellenség sem vonja kétségbe.

Erős hatást keltek — a hatás persze a különböző pártoknál különböző volt, — a miniszterelnök nyilatkozatai a választási reform kérdéséről és az ugynevezett nemzetiségi kérdésről. Nincsenek sokan az oly politikuskok, kiknek bátorságuk lenne meggyőződésüket akkor is kerekén kijelenteni, midőn ezzel azt a látszatot veszik magukra, hogy alapelveik egyikével összeütközésbe jönnek. *Szell* Kálmánnak megvolt ez a bátorsága, midőn minden kertele nélkül kijelentette, hogy nem híve az általános választójognak, habár annak fokozatos kiterjesztése mellett nyilatkozik is. Hogy ezt a kijelentést a függetlenségi párt nyugtalansággal fogadta, az azt bizonyítja, hogy rajá erősebben hatnak a jelszavak, mint a politikai belátás, mert különben a nemzetiségi képviselőknek a költségvetési vita alatt tanúsított magaviselete után a miniszterelnök kijelentéseit őszinte helyesléssel kellett volna fogadnia.

Amit a miniszterelnök a nemzetiségekre vonatkozólag mondott, minden oldalon fundamentálisnak kell tekinteni és ahhoz kell igazodni, az általa kifejtett álláspontot egyedül helyesnek elismerni. Nemzetiségi kérdés oly értelemben, mint máshol, Magyarországon nem szabad, hogy létezzék. Nem is létezik, és ha egyes képviselők oly választókörletekből, melyekben nem a magyar nyelv az uralkodó, a vita folyamán úgy nyilatkoztak, mintha másképp fognák fel a helyzetet, ezt főképp annak

kell tulajdonítani, hogy nem eléggé otthonosak a közjogban, a hivatalos nyelven és a parlamentarizmusban, melynél gyakran egyetlen helytelenül alkalmazott szó másként tünteti fel a gondolat értelmét. *Szell* Kálmán különben erősen fellépett nemcsak a magyar állam, hanem a nemzetiségek egyenjóságá mellett is, és minden terrorizmus ellen. Ez a nemzetiségeknél sem fogja eltérveszteni hatását, mert ma még csak a terrorizmus és chauvinizmus teremthet nemzetiségi kérdést, míg a magyar igazságosság és lojalitás vonzólag és asszimilálólag hat, — írja a Pester Corr., — ellenségeket lefegyverez és barátokat szerez.

— **A nemzetiségi kérdés a Házban.** A különböző nemzetiségi lapok még mindig állandóan a képviselőházi nemzetiségi beszédekkel foglalkoznak. Az újvidéki „Zásztava” dr. *Pávlovics* Lyubomir szerb nemzetiségi képviselő, mint a saját pártbeliének képviselőházi beszédéről nagy elismeréssel nyilatkozik. *Pávlovics* őszintén és nyíltan szólott; nem úgy mint a száz és tíz ajtó képviselők, a kik a nemzetiségi programot megvédeni nem merték. Bármily zaj és lármá is volt a Házban *Pávlovics* beszéde alatt, el kellett ismerni az illetőknek, hogy a szerbajku képviselő igazat mond, úgy beszél ott is, mint választói előtt. *Pávlovics* férfiasan és határozottan megvédelemozte a nemzetiségi kérdést, nem úgy, mint a többi nemzetiségi képviselők, a kik meghátráltak. Az újvidéki „Branik” szintén elismeréssel emlékezik meg *Pávlovics* képviselő beszédéről, szépnek és igen indokoltanak nevezés azt. A „Zásztava” és „Branik” közleményei valószínűs mastra közlemények arra, hogy valamelyes eseményt miként lehet pártszempontból elferdíteni. Mert amennyire igazuk van ezeknek a lapoknak abban, hogy a *Veszolovszky*-féle beszéd a tót tüzöket nem elégtette ki, de már azzal is a mit mondott megvetette alapját annak, hogy az ugynevezett nemzetiségi kérdés ma-holnap napirendre kerüljön meg pedig bizonyára nem a nemzetiségiek óhajátának megfelelő kiállítás: — éppen oly mértékben tévedésben van a *Pávlovics* beszédének hatását illetőleg. Nálunk a nemzetiségi kérdés jelentőségét napról-napra veszíti, abban az

A „FELVIDÉKI HIRADÓ” TÁRCZAJA.

A Rákóczy-korszak Turóc-megyében.

— A „Felvidéki Híradó” eredeti tárczája. —

Irta: Bráz Béla.

(Folytatás.)

Mint láttuk, a vallási villongások megállítására s kiegyenlítésére Rákóczy Ferenc szigorú pátent küldött a megyékre. Mind ennek dacára napi renden volt meggyekben a vallási sérelem, hogy t. i. a protestánsok a kath. plébánosokat helyeikből kiszorítják s protestáns lelkesekkel helyettesítik. Intimálták ahhoz képest az nemes vármegyének megbérltven fundamentumot feyverkezéstünk — írja Beresényi Nagy-Szombattól, — azért magánt azoh alkalmaztassa és az Religionnak előbeni mód szerint való szabados Excerptiumát szvenyege a Romana Catholica religio levő Parochusokat Plébaniájukról ne amoveállja sőt a ki amoveáltott volna is vagy a földes ura avagy más is readintegrálja és vissza helyettesse, ezt hozván e mostani hadakozásunk s az közönséges esendes békesség s egyesség magával. Mire a megye viszont vádat emel mind a katolikus mind a protestáns lelkesek ellen, hogy szabados életmódot folytatnak, hivatalukat elhanyagolják, az anyagiak s élvezetek után törekednek, hivatékkal keveset törődnek s kapuzásuknál fogva csak az egyenetlenség szítják; ebből származik a vallási villongás hievők között kik, midőn látják a rossz példát, a rosszat jobbal akarják felsorolni, a hanyag s élvággyó lelkes helyett gondosabb pásztor választanak.

Beresényi meglagya a megyének, hogy tekintélyenél fogva a vallási villongások — mi azokról a legközelebbi országgyűlés fel intézködni — egyenlité ki, s inkább az ország érdekeire irányítsa figyelmét; mert a megyei felkelők közül sokan elhagyják zászlójukat, s a mezői hadakhoz csatlakoznak; a katonái figyelmet sem itt, sem amott nem tartják be, hanem folyton esavarognak s a szegényeket zaklatják.

A megye ennek következtében szigorú rendszabályt becsajított ki azok ellen, a kik zászlójukat elhagyva esavarogtak. Először a kapitány által szólítandók fel az engedelmességre, ellen esetben a városi és községi bírák elfogatván, a helyettes alispán által börtönre vettesse.

Láttuk azt is, hogy a lovasság fizetését a hadi pénztártól kapta, a gyalogság ellenben a megyétől húzott szoldott: 4 forint; úgy szintén ruha, fegyver, lópor, ólom golyó is a megyétől jár. A mely gyalogos egy hónapig szolgált, az által kötelezte magát a további szolgálata s ha esetleg nem akart volna, a kapitány elé a táborba vitett büntetés végett.

A háború viseléséből keletkezett szegénység s nyomor mind nagyobb mérvet öltött, s a teher folyton nagyobbadott. A haza szabadságának kivívása nem csak vért, de temérék anyagi áldozatokat is kívánt. A megye alig volt már képes az elfronyosodott s úgy szólván kiéhezett s feygyvertelen sereget fentartani; maguk a felkelésben résztvevők a létszám leszállítást kérték a fejedelemtől a megye utján. A megye a sokféle instantiák szerkesztésével Okolicsányi Pál tót-prónai birtokost bízta meg, ki eddig is békéltető szerepet vitt a fejedelemtől s a király közdött mint béke biztos, s a megye belcélben fontos feladatot teljesített. A terjedelmes feliratnak, melyet Okolicsányi vitt a fejedelemtől, a rövid tartalma ez:

A megye, miután Rákóczy a szabadságért feyvert

fogott s Isten segítségével eddig sikert is aratot, biztosítja a fejedelemtől további hátségéről. Jölehet ezen kicsi s számalomra méltó megye oly sok kárt szenvedett a magyar katonáktól (kuruzoktól), kik a nemességet, egyházi férfiakat mindenkülből kizsoltották, — mind a mellett a fejedelemtől dicső szándékát megérven, parancsára feyvert fogott még 1703. október 22-én tehát abban az időben, a mikor Nyitra és Trencsen még nem esatlakozott hozzá. S mennyit állott ki e szegény megye! A bánya városok még királyi birtokok lévén, onnan Schlick és Forgács seregei folyton zaklatták; Nyitra felől a Bajmóc várában levő eszásári sereg részéről volt kitéve folytonos veszedelmek. Trencsen várában és megyében nagyobb számu eszásári hadsereg lévén, a német katonaság folyton pusztította s feygyveres erőszakkal akarta a megyét a Rákóczy iránt való hátségétől eltéríteni. Hogy a megye mennyire át volt hatva a szabadság érzetétől és a függetlenség kivívásának szellemétől, bizonyítja ama dicséretes tény, hogy midőn a Schlick és Richán félo eszásári sereg Trencsenben a magyarok által visszazsoltottat, a turózi felkelő nemesség Óvárhoz rendeltetvén, a várat a körültekvő városokkal s a nemességgel együtt a fejedelemtől hátségére birta. Innen nemesi seregnek a nyitrai mezei táborba rendeltetvén s az ellenségtől folyton hadi lábón állván, közülök sok elesett, megsebesült vagy fogságba esett. Mihelyt a fejedelemtől nemesi felkelés elrendeltetett, Turóc megye nagy számmal esatlakozott a szabadság zászlaja alá, melyek következtében sokan elszegényedtek, mert a föld munkálására szolgáltak nem fogadhattak. Mások (nemesek) mindenkülből kifosztva más megyékben kerestek napzámot, minek szomorú következménye lett, hogy a földmívelés megyékben pangott. S végre a legutóbbi ósszásári alkalmából Beniczky Márton még a harezképtelenekeket is feygyver alá írta össze.

(Folyt. köv.)

arányban a melyben a statisztika kétségbe nem vonható adatai szerint a magyarság számban is erősödik. Nem is számítva azt az intellektuális hatalmat, a melyet a magyarság kulturális fölényével minden esetben gyakorolhat. Végeredményben pedig Pávlovics nem mondott valami újat — legalább olyat nem, a melyet a nemzeti-ségi lapok révén már mindnyájan nem tudtunk volna.

A cseh-tót egység és organumal. Kálal, morvatországi tanár, a cseh-tót nemzetiségére irányuló mozgalom vezérmembere, a következőket jelenti a prágai *Slovenský Prehľad* című havil szemle februárius számában a magyarságról: tótságról: 1. A cseh könyvek és hírlapok folyton nagyobb számmal vándorolnak a tótságra. Folyton kapok leveleket a tótoktól, a melyekben cseh könyveket és hírlapokat kérnek. *A tótságra irányuló cseh kultúra folyton növekszik; ez nagyon üdvöndes jelenség.* 2. Jelenleg a magyar tótságon a következők tót lapok propagálják a cseh-tót kölcsönösséget: „*Ilus*” a fiatal tótok havi szemléje Szakolezán; *Demica*, tót nők lapja Tiszolozon; *Ludov Noviny*, Bielek tót népi róci turóc-szent-mártoni lapja; *Cirkevní Listy*, a tót léranusok közlönye Liptó-Szent-Miklóson. A rózsahelyi Szvalya-féle *Slovenský List* megszünt a mult év végével. Ez volt a cseh-tót kölcsönösség fő organuma. Helyébe az Olmützben megjelenő „*Slovenský Národní Listy*” lépett. Ez mit mond mindhez a N. N., a mely minden más botlása mellett eddig a tiszta tót nyelvet volt pártolja és elítélte a cseh-tót egységre és ezzel együltt a cseh kultúra befogadására irányuló törekveket. Valóban nagy szegénységi bizonyítvány az elősorolt tót lapokra, hogy nem elégszenek meg a maguk nyelvvel és nem hogy annak népies irányát kultiválják, de idegen elemeket visznek be a tót nyelvbe, a minék a kulturához semmi köze, de mindenesetre nemhogy közelbe hozná, de eltávolítja olvasóit attól a mi hazai.

Melyiknek van igaza? A tót túllok lapjai az utolsó időben valóságos dieshimnuszokat, zengetek a tót iródom lendületes virágzását. Ami már magában véve is kézzelfogható ezafolat arra, mintha a tótokat elnyomná Magyarországon. Még nyomósabb ezafolat az azonban Kollár Márton tót nemzetiségi képviselő minapi képviselőházi beszédének ama vádjaira, hogy nincs ember aki könyvet írma a tót ajku név számára. Nem akarunk a kelletnél nagyobb fontosságot tulajdonítani ez ügynek; de kötelességünk a közfelfémet felhívni a főnöbbi ellentmondásra, melynek két egymással homolegyenest szemben álló vitatása teljességgel kizárja egymást. Különben köztudomás tény az is, hogy számos egyházi katolikus s evangélikus, több részvényirtásulat és még több magán kiadó-czég foglalkozik tót nyelvű könyvek kiadásával s terjesztésével, amit tót nyelvű írók nélkül még csak elképzelni sem lehet. Sőt tudjuk azt is, hogy kath. válású tót írók szövetkezete még Rómába a jubileumi év alkalmából kültön tót könyvet szerkesztett, melyet a vatikáni könyvtárban helyeztek el emléklül s bizonyosául annak, mily lendületet vett a tót iródom. Megjegyzendő, hogy maga Kollár Márton is részt vett e tót iródomi vállalatban, amelyben írótsáival együltt ugyancsak nagyra vannak a tót kulturával. Ez utóbbi körülmény valóban riktó világitásba helyezi a nevezett képviselő magatartását.

A nemzeti-ségi kérdés mind nagyobb hullámokat vet a magyar képviselőház költészetét vitája folyamában, de a nemzeti-ségi lapok sem foglalkoznak egyébbel, mint alaptalan, sőt hallatlanul rossziszemű rekriminációkkal. Jellemző egyébkint a helyzetre, hogy a nemzeti-ségi túllok, kik szlet velettek, egyre mára vírt aratnak. A tót túllok közül újabban Kollár Márton képviselő szólt fel. Újat nem mondott. De beszédének hangja s szerkezete szinte példátlan a parlament történetében. Majd hízeltett a magyarságnak, majd szánalmat igyekezett kelteni a szegény tót nép iránt. Mégis éppen ez a kiszámított taktikájá annál kirívóbbá tette azokat a mondkáit, melyek valóságos igaztátságban vehetők és sértőbbek a túbbi nemzeti-ségi képviselők egyenes támadásainál. Így azt állította egész komolyan, hogy Magyarországon megvették a tótot és hogy a kormány s hatóságok elnyomják s kivándorlásra készítik. Ezek az ígátó s alaptalan frázisok hangos ellentmondást szülttek, sőt a szónok hosszabb kioktatásban is részestt az elnöki székből. Mi pedig a felvidéki magyarság nevében a leghatározottabban tiltakozunk ilyen s hasonló inszinuációk ellen. Mi tót ajku polgártársainkat nemcsak nem vetjük meg, de sőt nagyrabecsüljük honfiumi erényeikért; és amit mindig hangzottak hazánk vilharos múltjában kifejtett dícséretes közremunkálásukat ennek az egységes, osztathatlan s független magyar állom önállóságának megóvásában, éppen oly biztosan számunkunk további tántoríthatatlan hátségükre szent-istván koronájához s birodalmához. Azok a konkolyhíntők pedig, akik a tótok megvezetésének s elnyomásának megokolhatatlan állításával válszafalat akarnak emelni a haza polgárai között, vigyázzanak, nehogy az a nép, melyet ők itt sikerült félrevezetniük, véresobb száju igazgatónak hatalmába kerüljön, amikor már késő lesz, hátrólól feljünni. Mi egyébiránt bizon reméljük és elvárjuk, hogy felvidéki tót ajku polgártársaink józan és öntudatos hazafias részek tiltakozzék a mindva csinált megvezetésről s elnyomásról szóló alaptalan vádaskodások ellen.

A turóc-szent-mártoni collusio gyár ügyében a csehek minden lehetőt megteszenek. Valamennyi cseh lap közli a részvényjegyzési felhívást, melyet utólag a budapesti lapoknak is megküldtettek és elárasztották vele a vidéki lapokat és egyeseket is. Szakértők alaposan kifogásolják a kiadott prospektus tartalmát. A túbbi köztűtévesnek állítják azt a feltevést, mintha Felső Magyarországon vagy pláne Turóczban a napszám 1 kor. 20 fillér lenne. Téli időszakban sem lehet így napszám mellett elegendő munkát szerezni, nemhogy tavasszal és nyáron vállalkozónak ezen üsszégért. Ezenfelül kifogásolják azt is, hogy a szervezett gyár vezetésre az előjelék után itlve csak cseh lehet, mert hiszen a felhívást aláírók közül is 10-en csehek, 4-en magyarországi ismert tótok. Így körülmények között bizonyosra vehető, hogy ezen vállalat hazafias szempontokból figyelemre nem számíthat, annyival is inkább nem, mert a részvények nagyobb része már cseh és tót kezek számára van biztosítva és így annak vezetésében a magyarságnak éppen semmi száva sem lehet.

Téves utakon. Az a buzgalom a melyvel a földmivélségügyi m. kir. Miniszter a Felvidéken a tejszövetkezetek ügyét szervezni kívánja, mindannyunk öszinte elismerésére és közszünetre érdemes. Lapunk más helyén tesztünk említést arról, hogy újabban Pribóczon létesült tejszövetkezet. De már most kifejeztél két adnunk csodálkozásunknak a fölött, hogy a mikor egy intézmény a magyar kormány kezdeményezésével és támogatásával létesül, hogy ilyen körülmények között a magyar kormány gondoskodása, a melyvel a kisgazdák érdekeit szolgálja kellé érvényre nem jut. Nagyon eselődik *Kubinyi Mihály* tejszövetkezési megbízottja, ha azt hiszi, hogy az intézmény népszerűsítéséhez okvetlenül szükséges volt pribócsi szereplését azzal a bizonyos kijelentéssel megkezdieni. Mert a tejszövetkezési ügyeknek semmi közük ahhoz, hogy *Kubinyi Mihály*nak hol ringott bölcsége és mi az anyanyelve, ama túbbi köztűté a tót is lehet. Erre ott senki sem volt kívánsi, és inkább arról beszélhetett volna, hogy a magyar kormány áldozatok árán is azon van, hogy a felvidéki közgazdasági állapotokat javítsa. Itt, a hol a nemzeti-ségi igazgatók ugy is kiesingylik mindazt a mit a nép érdekében a gyakorlatban megvalósítani lehet — általában helyteleníteni kell az ilyen eljárást. Arról is hírt kaptunk, hogy ugyanezen megbízott Arvában, a Tátra-banq emberével meg Pivkóval a volt tót nemzetiségi képviselőfelölttel karöltte tervezte a *jasenovai* tejszövetkezet megalakítását. Van-e értelműdossza a földmivélségügyi miniszternek? Avagy *Kubinyi Mihály* bir-e tudatával annak, hogy mit csinálunk? Ugyan gondolt-e arra, hogy ha *Jasenov Pivkóval*, és társaival tervezte a tejszövetkezetet — ezt a körülményt nem-e úgy fogják feltüntetni a tót túllok, hogy ezt ök cselekedtek meg és hogy az a támogatás a melyben minden tejszövetkezet részestt a kormány részéről — tulajdonképen az ő érdemük. Teljes lehetetlenségnek tartjuk, hogy *Kubinyi Mihály* ismerné a felvidéki viszonyokat, daczára, hogy árvai embernek mondják. Tudnia kellene, hogy itt ma mindent nemzeti-ségi szempontból fognak föl az emberek és csak nem akarhatja azt, hogy a magyar kormány gondoskodása és áldozatkészsége a tót túllok szolgájon martalékn. Jó lesz tehát embereit megválogatni.

HIREINK.

— **Személyi hírek.** *Ruttkai Ráth* Péter m. kir. ndvari tanácsos, a kassa-oderbergi vasút vezérigazgatója hivatalos ügyekben Oderbergben időzött és Ruttkán át Csobará utazott. — *Ifj. Juth* György Turóczvármegye főispánja néhány napj tartózkodásra a fő- és székvárosba utazott.

— **Uj osztálymérnökség Ruttkán.** A ks. od. v. igazgatóság a magyar vonalon felszaporodott osztálymérnökségi munkálatok folytán két új osztálymérnökséget állít fel és pedig *Ruttká* és *Alsó-Kubin* székhelyre. Az új beosztás f. é. március hó elejével veszi kezdetét s a ruttkai osztálymérnökség vezetésével *Váczy* Gedeon, mérnök van megbizva, a ki Rózsahelyről helyeztett át. Ugyancsak ezen osztálymérnökségre helyeztett át a tescheni II. oszt. mérnökségtől: *Dániska* András segédmérnök. Az alsó-kubini oszt. mérnökség vezetőjévé *Grád* Sándor, mérnök, Eperjesről, lett megbizva.

— **Kinevezés.** A m. kir. pénzügyminiszter dr. *Bartos Pál* tenyezési pénzügyi fogalmazót az *alsó-kubini* m. kir. pénzügyigazgatóságához pénzügyi segédtitkárrá nevezte ki.

— **Tejszövetkezet Pribóczon.** Már említett tetünk arról a mozgalomról, melynek czélja volt Pribóczon tejszövetkezet létesítési. Ez a szövetkezet 140 üzlet-részestt a mult vasárnap tényleg megalakult s min halljuk működését már legközelebb megfogja kezdeni. A szövetkezet megalakításában állt is nagy érdeme van *Bertsch* Ottó gazdasági szaktanárnak, a ki fáradszathalun buzdítókodik a felvidéki szegény nép keresetté bízottani és termékeiknek értékesítést eszközölni. A szövetkezet elnökévé *Klímó* Vilmos, adelnökévé pedig *Ujhelyi* Gusztáv választottak meg.

— **Somogyi Géza** a znióváraljai állami tanítóképző igazgatójának névpártja ez évben kiváló ünneppézzé avatták az intézet tanárai és növendékei, a kik felhasználva ezen alkalmat igazgatójuk iránt érzett tisz-

telettk és ragaszkodásuknak adtak kifejezést. Somogyi Géza igazgató ebben az évben fejezi be a tanítóképzés szolgálatában működésének 30-dik évét. Talán senki sincs az országban, a ki a tanítóképzés gyakorlati munkájá mellett annyit foglalkozott volna irodalmilag is ezzel a kérdéssel mint ő. Az iskola szervezeti kérdésekben pedig valóságos szakintéllény. A mult hét kedjén nagy társaság gyültt egybe házánál és számosan emlékeztek meg az ünnepeiről, jelölt annak, hogy Somogyi Géza nemcsak tanártársai, de a megyei köztársaság körében is közbücsültesnek örvend. A vendégeket a nagy betegségéből most már teljesen felépült háziaszony nagy szívből fogadta és gazdagon megvendégelte.

— **Kinevezés.** Vas, kassai fülóházi főnök elhalálózásával megretgedett helyre a ks. od. igazgatóság *Pıldner* Ottó, s. mérnök, ruttkai fülóházi főnökkelélttest nevezte ki főnökévé s együltt *Pıldner* Adolf, előbb Oderbergre áthelyezett s. mérnököt Ruttkán meghagyván; nevezett a ruttkai fülóházi főnök helyettesévé tette.

— **A ruttkai róm. kath. aut. hitközség** szeretett plébánosának *Halkó* Zoltánnak, püspöki distinciója fölött érzett osztatlan örömettelkes szavakban talomsalása a megyés püspöknek s a kitüntetést alkalmával testületileg gratulált lelkipásztorának. *Halkó* Zoltán különben ez alkalomból számos üdvökvívásban részestt.

— **Kuruzsoló szomorvos.** A napokban Tót-Prónán és vidékén egy kuruzsoló jart, a ki szembojok gyógyítójának adta ki magát. Sok tapasztalatlan ember lépre is ment. A kuruzsoló Tótprónán *Grieger* Józsefnek, öz. *Páles* Zsuzsannát és *Csérny* János szlovákje okosországi házától, továbbá *Rudnón* *Klein* Jánosnak kiskorú ládát, *Bádon* Frnó *Máriát* szemfájásából alaposan ki is gyógyította. Valamennyien jól megfizették a kuruzsolót, a ki a szemfájások szempilláit egy nkint kiszakítja, szemeket valamiféle oldattal befekendezte és kerekelt oldott. Nagyból bajuk van azonban a szenvedőknek, mert az operált szemek gyuladása mentek, arczuk feldagadt, szemhéjuk sebes lett. Sőt mi túbb a kuruzsolóknak áldozata is van, a mennyiben *Rudnón* lakó *Klein* Jánosnak 6—7 éves fiaskája egyik szemére az operáció következtében megvakult. A esendőség nyomozza ugyan a lelketlen embert, de eddig még eredménytelenül.

— **Választmányi gyűlés** lesz jövő vasárnap délután a Turóczmegyei Jótékony Nőegyletnek, amelynek az egylet új elnöke, *Juzs Ferenczéné, szül. gróf Bathányi Mária*, fog vezetni. Ezen választmányi gyűlés egyik tárgyát annak a megbeszélésé fogja képezni, mily módon ülje meg az egylestul huszonöt éves fennállásának jubileumát.

— **Halálóások.** *Tóth* József honvédszázados 46 éves korában meghalt Rózsahelyen. — *Kertész* János a turóc-szent-mártoni állami polgári iskola régi jeles tanárát súlyos csapás érte édes anyjának elhunytával. A boldogult 86 évét élt és temetése ma lesz Gyöngyösön.

— **A játék vége.** Hogy a fegyver nem való mindenkinek a kezébe, de főleg a játszódó fiataloknak — nem fényesen bizonyított a mult vasárnap Ruttkán. *Goniorovszky* Ede és *Czupra* János, túbbi turóc-szent-mártoni II. kereskedelmi isk. tanuló, labdázni mentek. *Goniorovszky* azonban zsebebe volt vitv magával, a minék a következménye lön, hogy *Czupra* pájtásának a lábát meglötte. A golyó azonban irányt is tévesztetett és végzettsé válhatott volna. Nem gyóztuk léteget csodálni a szülők könyveltségét, a melyvel gyermekeiknek fegyvert adnak kézbe, a kik azt — mint ez irányban már annyit panasz merült fel — arra is használják, hogy ablaktáblába s a főmehelyi kolonia területén felállított villamos ívlampákba lövöldöznek, úgy hogy ma már alig van egy ép lámpa.

— **Szini előadás Szuosányban.** F. hó 15-én a szuosányi nőegylet műkedvelői előadással egybekötött táncmulatságot rendez. Színe kerül a „*Barátság*” egy velonásos vígjáték. Ebben szerepelnek *Krasznetz* Mariska, *Rosenfeld* Erzsike, *Löwy* Vilmos és *Baross* Gusztáv.

— **Színészlet.** Zólyom városában a jövő hó 6-án *Szabadhegyi* Aladár, nagyszombati városi színgazgató társulata kezdi meg működését. Jelenleg *Rozsnyón* játszanak a legszebb támogatás mellett.

— **Sikerült mulatság.** A „*Turóci* Kereskedő Ittjegy Estellete” könyvtáralapja javára f. hó 22-én rendezett táncmulatságot minden tekintetben igen szépen sikerült. A nagy számban megjelent szép hölgyek joggal panaszokodhatnak, hogy egy pillanzt sem volt pihenőjük, a kedélyes társaság reggelt 5 óráig együtt maradt. — *Tiszta* jóvedelme 67 korona volt. Felhívték: *Báró Révay* Gyula 10 kor., *Graber* Jenő 10 kor., *Náthán* Henrik, *Kohn* Hugo, *Dr. Haas* Jakab, *Kellermann* Gyula, *Mikes* Imre 5—5 kor., *Hoffmann* Ede, *Graber* Jakab, *Spitzer* V. (Békés-Csaba) 3—3 kor., *Kmetty* György, *Gross* Samu, *Steiner* Lajos, *Peri* Henrik, *Linksz* Lajos, *Szabó* 2—2 kor., *Holländer* Samu, *Böhm* Albert, *Hecht* Róza, *Schwarz* Adolf, *Fischer* Lajos, *Spitzer* Albert, *Berger* Adolf, *Kellermann* Albert, *Pollak* Jakab 1—1 kor. A rendezők ez iton hálás köszöneteket nyilvánítták a felhíltöketnek.

— **Átadás.** *Akadás* Rezső znióváraljai közalapítványi erdőtáncos elhunytá következtében hivatalának átvételével *Szalay* Ernő közalapítványi fiérdesz bízott meg, a ki a hivatal rovancsolását már meg is kezdte. *Akantusz* utódnak kinevezésére eddig még nem történt lépések.

A „Turóczi Kereskedelmi és Hitelintézet.”
A „Turóczi Kereskedelmi és hitelintézet” — mely XXX. közgyűlést ma tartja meg — mérlege a következő számadatokkal tünteti fel: Értéknyagyon: Pénztári készlet K 37062.88 fl. Váltók: K 1452.971.97 fl., Jelzálogkölességek: K 154450.14 fl., Értékpapírlékek: K 5906.16 fl., Folyósámlai adósok: K 42114.43 fl., Kamat-hátralék: K 9571.47 fl., Felszerelések: K 1562. — fl., Értékpapírok: K 98100. — fl., Kétes követelések: K 10630.88 fl. Telhervagyvon: Rézvényűzők: K 120000. — Tartalék: K 52000. — Fel nem vett osztalék: K 604. — Hitelezők folyó számlái: K 149.865.16 fl., Atmeneti kamat K 13905.22 fl., Visszeszámlálás: K 202712.73 fl., Betétek: K 1224.721.73 fl., Bankmellékely: K 14611.72 fl., Tiszta nyereség: K 33949.76 fl. Az elmúlt év összfordulata K 25 és fél millióval több volt. A felsorolt számadatokból kitűnik, hogy vidéki pénzintézeteink nagyobbjaihoz tartozik s ezáltal vezető szerepre van hivatva. Ezen okból lapunk hasábjain bővebben foglalkozunk vele. Gazdasági szempontból valamely pénzintézet működése akkor mondható helyesnek, ha a részvényesek érdekeit a közönség jogos igényeivel összhangba tudja hozni. Ez irányban nem maradt ki az intézet vezetőjének céltudatos működésének kedvező eredménye, a miről az intézet 30 éves fennállásának formái kimutatása tanúskodik. A részvényesek általában 10 százaléknál nagyobb osztalékokat húztak, saját tőkéi folyton emelkedtek s így a betétek mint a váltótörzsa átlaga szépen fejlődött. A mérleg realitáshoz kétség sem fér s a közönség bizalma teljesen igazolt. Közgazdasági szempontból nincs mit gáncsolnunk ezen intézet működését illetőleg. Altalánosan elismert baj, hogy hazánkban mindenből politikát csinálnak, mi nagyrészt nemzetiségi viszonyainknak kifolyása. Ugyancz okból, bár kelletlenül, ezen közgazdasági intézményt politikai tekintetben is szemügyre kell vennünk. Sokan felvetik azt azon kérdést, hogy ezen intézet miért nem bírja a tőzpénztételek aknamunkáját kellően ellenőrszolgálat? Tényleg e téren a hitelintézet működése, nem tudja a kívánatos eredményt feltüntetni, mi azonban nem a vezetőjének akaratán török meg. Csak az tud ez esetben helyes ítélet alkotni, ki a tőzpénztételek kulisszái mögé tekinthet, melyeknek feltevése még alkalmatlan fogjuk eszközölni. Jótékonyelőzokra szép összegeket áldoz a hitelintézet, de azokat túlzott szórénységében származásában külön nem tünteti fel. Minthogy a mai közgyűlése fogja a részvénytöke felemelését elhatározni, alkalmasságunk végül az időt, hogy a magyarság vezető elemei részvények jegyzése által, közelebbi érdekelttségbe lépjenek az intézettel.

— Betérési kísérlet vagy rossz téra. Tóprnáni levelezőnk írja, hogy múlt héten Kvanduk Irén jászónovói tanítónő lakását akarták feltörni. A tanítónő Tóprnárról hazatérve észrevette, hogy lakásának ajtajáról a kilincs le van verve. Ily módon csak az ablaktáblákat betörve, az ablakok át lehetett bejutni a lakásba, ahol azonban minden rendben volt és így valószínű, hogy csak kellemetlenséget akart alakítani a tanítónőnek.

— Villamos világítás Rutkán. A kassa-od. vastíri társaság a Máv. Igazgatósággal egyetértve a rutkai pályaudvart a legközelebb villamos világítással látandja el. E ezből egy bizottság járt el a színhelyen s a munkálatok megvalósulásához igen közel állanak. Ezen alkalomból komoly terv merült fel arra nézve is, hogy egész Rutka látsáék el villamos világítással: s örömmel jelenthetjük: ezíránt a tárgyalások már meg is indultak s miután az ügyet maga a közég érdemes előjárósága vette kezébe, alig kétséges, hogy a terv a közt jövőben tényleg meg is valósul. Most már csak a közönség igénybevétele nélkül, hogy a kedvező alkalomt kihasználja.

— Az iparsó használatának megkönnyítése. A pozsonyi kereskedelmi és iparkamara értesítése szerint a m. kir. pénzügyminiszter elrendelte, hogy a pénzügyigazgatóságokhoz beérkező kérvények ezúttal soron kívül elintézendők. Azoktól a kérvényezőktől, a kik az iparsó a magyar kereskedelmi részvény-társaság közvetítésével szerzik be, iparsó biztosíték nem követelhető. Ez öt méterhátszát, hogy ma haladó denaturált iparsó mennyiségének elküldöttét helyiségben, vagy ellenzár alatti tartása jövőben teljesen esik. A kiutalni kért iparsó mennyisége esakis fontos és indokolt esetekben korlátozható. Nehogy az iparsó igényjogosultak a pénzügyi közegek által a szükséglet iparsó igénybevételeitől elidegenítenessenek, utasítást nyertek a pénzügyigazgatóságok, hogy az illető közegeket az iparsó forgalmának előmozdítása céljából kellőleg kiostassák.

— Jelmezbált tartottak Rózsahelyen a Magyar Táraskör helyiségében, mely minden tekintetben fényesen sikerült.

— Márczius 15. Zólyom város mint minden évben, úgy ez idén is fényesen készült megünnepelni márczius idusát. E ezből megalakult egy 25 tagú előkészítő, és 85 tagú rendező-bizottság, melyekhez f. hó 23-án tartott összes ülésén a következő programm állapították meg. Reggel mindahárom felekezet templomába Istentiszteletre való felvonulás, este 6 órakor a főterén fakélyásmenet a város kivilágítása mellett, szónoklatok és szavalattal. Befejezéstül a városi szálló nagytermében 300 teríték diszacsora, hol szintén lesz szónoklat és szavalat. A fakélyásmenet alkalomával az „Iparos Ifjak Onképző Köré”-nek dalköre fog működni.

— Az Amerikába való kivándorlás a felvidéki megyékben az utolsó időben nagy mérveket állított, úgy, hogy a líptómezei Gazdasági Egyesület, mint lapunknak írják, e kérdéssel komolyan kezd foglalkozni. Márczius 5-én ez ügyben a megye székhelyen nagyobb számban ülés lesz. Az Amerikába való kivándorlás már sok szerencsés embert észre tértet, de késő. A Zsolna melletti Luki közönség egy paraszt asszony, kinek férje szerte Amerikában van, de oly rossz anyagi viszonyok közt, hogy iltahagyott családjá a legnagyobb nyomorban van, kivéve, e napokban három fiúnak adott életet. A kicsinyk talán éhen haltak volna meg, ha a zsolnai izz. nőegylet elnöke Dr. Schauer Gyuláné gyűjtést nem rendez a szegény család felségzésére.

— A magyarországi tőzpénztételek társulat e hónap 25-én tartotta Budapeston első rendes közgyűlést Ivankovics János rosznyói püspök elnöklöte alatt. A közgyűlésen a felvidéki tőzpénztételek hazafias szellemben való művelése iránt érdeklődő tagok nagy számban jelentek meg. Ott voltak Szilinszky Mihály államtitkár. Justh György Turócziarmegye főispánja, Leloczy Lajos kir. táblai bíró, Ruffy Pál és Smalovszky Valér országgyűlési képviselők, Bachát Dániel főesperes, Cherven Floris főgimn. igazgató és a felvidéki magyar intelligens társadalom több jelese. Ivankovics János elnöki megnyitójában kegyeltes szavakban emlékeztet meg Matsuka Péter választmányi tag elhunytáról. A közgyűlés tudomásul vette, hogy a hazafias szellemben szerkesztett „Vlász a Svet” című köznevelésügyi hetilap immár 17.000 példányban árasztja el a Felvidéket és hogy az 1848—49-iki évi szabadságharcz története, a melynek megírásával Pechány Adolf ismert írók bízták meg, még ebben az évben meg fog jelenni. Ennek a műnek cefizála lesz, hogy a tőzpénztételek nemzetiségi szabadságságról folytatott hős küzdelmét, melyben a felvidéki tőzpénztételek mint az egységesség magyar háza lú fia együtt küzdött, együtt véreztet a hősökkel és vértanúkkal. Ezen rendkívül érdekes műtől a „Slovenske Noviny” már közölt egyes részleteket a múlt nyáron, s mi is közölni fogjuk lapunkban, mivel szükségesség tartjuk, hogy a magyarság is tisztán lásson a tőzpénztételek kérdésében. A közgyűlés elhatározta, hogy Szent István, első magyar király színművészes arcképet minden tagjának megküldti. — Az egyesület tagjai évi 2 korona díjjal fizetnek s ennek fejében kapják a társulat hetilapját, összes könyvtáradványait és műlapját. — A társulat tagjai sorába alapító tagokul újabbak beléptek: Majláth Gusztáv püspök, Sújvánszky Antal nagyprepost, Osztrouczky Geza főispán, Angyal József, Csernoch János és Mandel Pál országgyűlési képviselők, gróf Chotek Rezső.

— Az Északmagyarországi szini kerület a melynek megalakulásáról már múlt számunkban megemlékeztünk, elnökvé gróf Csáky Zeno székesmegyei főispánt választotta meg. A kerület székhelye Lőcse. Maga a szövetség három évre szól, az alább közlendő beosztás azonban csak az 1902. évi október hó 1-én kezdődő egy évre. A kerület zintársulata a következő sorrendben keresi fel az egyes városokat: okt. 1. — okt. 28. Selmeczbánya, okt. 29. — nov. 30. Igló, decz. 1. — decz. 31. Késmárk, jan. 1. — febr. 9. Lőcse, febr. 10. — febr. 25. Liptó-Szent-Miklós, febr. 26. — márcz. 31. Trencsén, ápr. 1. — ápr. 15. Alsó-Kubin, ápr. 16. — ápr. 30. Turóc-Szent-Márton, máj. 1. — máj. 15. Ar-Maróth, máj. 16. — jún. 15. Léva, jún. 16. — júl. 31. szilnet, aug. 1. — aug. 31. Zólyom, szept. 1. — szept. 15. Breznóbánya, szept. 16. — szept. 30. Környözbánya. Hogy melyik társulat fogja a kerületet elcsernyi az af. hó 23-án délután Iglón megtartandó választmányi ülésen fog eldönteni Legtöbb kilátás van Szabadhegynek, a kit gróf Festeticz intendáns is ajánl.

— Tolvajlás. Az e héten tartott marhásvásáron egy foltuskai embernek az eladott marháért bevett pénzt, ismeretlen tolvaj vagy zsebmetsző ellopta.

— Zárszámadás. A rutkai fatalagság által f. évi febr. 8-án rendezett tánczezel egybekötött kedélyes estélyen összesen befolyt 1115. korona 84. fillér. Kiadás volt 186. korona 60. fillér és így tiszta jövedelemnek 929. korona 24. fillér, mely összeg a Rutkán építendő ág. hitv. ev. templom alapjá javára az illetékes helyen deponáltatt. Ezen alkalommal felülkelték: Báró Révay Gyula, Lövy Adolf, Teschen és a Rutkai Daloskör 20.20. koronát; Epstein László, Kovacsits Ignáz és Saager Ferenc 10.10. koronát; Alex Erzsébet Igló, Weisz Konrád főfelügyelő Budapest, s.8. koronát; Tobis G. szatvne 7. koronát; Dittrich Otto, Friedmann M., Hódza János, Kardos Gyula, Kontsek Antal, Schröderlé József 5.5. koronát; Keveczky Kálmán, Omaszta János, Pauliesky Gyula, Pivko András Szucsány, Puar Lajos, Rutkay Jürsike Ede, Rutkay Jürsike József, Szatmáry József, Wachberger Lipót 4.4. koronát; Brix Sándor, Erara V. mérnök Milánó, Falk Kristof, Matres István, N. N. Politzer Adolf, Rakitta Samu, Szipták András, Schatz Béla, Schvalbe Rezső, Waldmann Vilmos, Zednick József 3.3. koronát; N. N. 2. korona 66. fillért; Dr. Brieha Arnold, Dr. Fábian László, Fischgrund Izo, Ifj. Got. ch János, Dr. Haáz Simon, Hó Adolf, Horváth Géza, Judik Andrá, Kellermann Gyula, Komandera Pál, Korda János, Knyazovicsky Lajos, Láng Ignáz, Lázár Róbert, N. N., Paulinyi Gábor, Platzer Tivadár, Róll Béla, Rathbarr Izidor, Rutkay Jürsike Imre, Rutkay Matu-sovits Sándor, Rutkay Nedeczky Imre, Szerkerka János Gábor, Szerkerka János Pavke, Schelinger Izrael Zúrovzsky Béla 2.2. koronát; Benkó Gusztáv, Fischer

Sándor, Lamos János, Mannheimer Gyula, Rutkay Burise Teofil, Rutkay Zsigmond Ferencz, Zenovics Armin 1.1. koronát. Névtelen adakozó 5. kor. Rutkay Miklajn József 3. kor. Tergina József 3. kor. Pervu Gyula 2. kor. Rutkay Gáspár 2. kor. Összesen: 294. korona és 66. fillér. A nemes lelkű felkeltők fogadják ez által is a rendezőség hálás köszönetét. Paulinyi Gábor rend. jegyző.

— Az Országos Pályázati Közlöny utján, mely az országban betöltendő összes állásokat közi, állást nyerneik: ipari és kereskedelmi, mező és földgazdasági és műszaki tisztviselők, közégi jegyzők és jegyzőbírók, nőtisztviselők, kereskedelmi alkalmazottak és gyakor-nokok. Előfizetési ára ¼ évre 4 korona. Mutatványszámok 30 fillér bektűlése ellenében küld a kiadóhivatal Budapest Rökk Szállárd-utca 27. Állás keresési beigtatással minden szócrt 2 fillér, vastagabb betűvel 4 fillér nyílttérben pedig minden szócrt 6 fillér fizetendő, mely hirdetésekét legkésőbb csütörtökig fogad el a kiadóhivatal.

— Időről időre jó, ha emlékeztetünk arra, hogy mi hasznosat mulasztottunk, mi előnyöset nélkülöztünk. Így tiz esztendő óta, a mindennapi kávéasztalra kiválóan fontos új bevezetést a családok nagy száma saját előnyére figyelemben tartja és állandóan apolja. Szükségét éreztük azonban még mindig annak, hogy a hazai haziaszony és anya figyelmesség arra, hogy a ma már mindenütt a legjobb sikerrel bevezetett Kathreiner-féle Kneipp-malata kávé mint pótlék a bakkavához, a kvávitál nemcsak ízében lényegesen finomítja, hanem ezt egyttal, ami pedig igen fontos, az egészségre nézve előnyössé teszi. Ezergerő fogalom szerint sem létezhet ideálisabb kávévegyület mint az, a mely a kellemes és kedvelt bakkavézt a honi malata egészéssé előnyövel egyestti, a mint ez az eset a Kathreiner-féle Kneipp-malata kávéval oly fölművelhetetlen módon fenforog. Ez továbbá azt az összehasonlíthatatlan előnyt bírja, hogy tisztán, azaz minden bakkavé hozzáadás nélkül is, igen kellemes kávézzel bír, és ezen okból mint legjobb pótlás ajánlhatni azt, a hol a bakkavé orvosiilag meglözetni rendeltetett. Nem eléggé hangsúlyozhatjuk, hogy csakis a „valódi” Kathreiner, az ismert eredeti Kathreiner csomagokban muttja fel mind ezeket az előnyöket, a melyekkel a még mindig felmaruló utánzatok, az úgynevezett „nyíltot” aruk, a mi nem egybe mint egyszerűen pórkölt árpa vagy malata, sohasem bírhat.

Szerkesztői üzenetek.

— P. E., Znión. A 11-ik számar várjuk a megfelelő czikket. — Gr. J., Tóprnáni. Minden megérkezett: lelkes munkássága példát szolgálhat. — K. H., Liptó-Szent-Miklós. Ára kerem, hogy más termésetű közönségnyelket is keressem fel. Lesz ott bizonyára elég. — Alsó Kubin. Kérem az aktuálisabb dolgokról étesíteni. — Stbnváryódy. Sajnáljuk de közlemléni bizonyos okok miatt nem nyomathatjuk ki. Még a nyílttérben sem lenne az közölhető úgy a mint van. — A. G., Besztercebánya. Közönségben ez csak aktuális dolgokat közölhetünk. — A. M., Budape. Szivesen teljesítjük kérdést de előbb munkáját szeretnénk látni. — B. K., Trencsén. Alkatilag sorra kerül. — Ch. Anvers. Leveletirint önének is meg jóakórának is. — H. J., Budapest. Elismert soraírt fogadják köszönetüket. Többet is tennék, ha módunkban lenne. — S. M., Léva. Közönség. Legközelebb felhasználom.

Felelős szerkesztő: **Berez Gyula.**

Főmunkatárs: **Bánfi János.**

NYILTER. *)

Köszönet nyilvánítás.

Mindazok, kik felejtethetlen férjem, illetve jó Átyánk temetésé alkalmából személyesen megjelentek és ez által is enyhíteni igyekeztek mély fájdalomunkat, fogadják hálás köszönetünket.

Znióváralján, 1902. évi febr. hó 25-én.

Özv. Akantisz Rezsóné

és családja.

*) E rovattban közöltekért nem vállal felelősséget a szerk.

Téli menetrend a magyar kir. államvasutakon.

(Érvényes 1901. évi október 1-től kezdve.)

Budapest—T.-Szt.-Márton	T.-Szt.-Márton—Budapest
Gyv. i. reggel 7.30, e. d. u. 1.58	i. d. u. 2.49, erk. este 9.20
Szv. i. d. e. 9.35, erk. este 8.11	i. regg. 7.44, erk. este 7.00
Gyv. i. d. u. 3.45, e. este 10.37	i. regg. 5.41, erk. d. u. 12.50
Szv. i. d. u. 5.20, erk. regg. 7.16	i. este 9.03, erk. d. e. 10.05
Vv. i. lejtel 11.10, erk. d. e. 11.58	i. d. u. 4.32, erk. regg. 5.20
T.-Szt.-Márton—Rutka	Rutka—T.-Szt.-Márton
Gyv. ind. d. e. 1.58, erk. d. u. 2.06	i. d. u. 2.40, erk. d. u. 2.49
Szv. i. este 1.11, erk. este 8.20	i. regg. 7.30, erk. regg. 7.44
Gyv. i. este 10.37, erk. este 10.45	i. este 3.30, erk. regg. 5.41
Szv. i. regg. 7.16, erk. regg. 7.29	i. este 8.45, erk. este 9.03
Vv. i. d. e. 11.58, erk. d. u. 12.10	i. d. u. 4.20, erk. d. u. 4.32
Budapest—Zsolna	Zsolna—Budapest
Gyv. i. reggel 7.30, erk. d. u. 1.50	i. d. u. 2.51, erk. este 9.25
Szv. i. d. e. 9.15, erk. este 8.26	i. regg. 6.25, erk. regg. 7.05
Gyv. i. este 6.25, erk. e. j. 12.13	i. este 3.45, erk. d. e. 9.45
Szv. i. e. j. 10.40, erk. regg. 8.26	i. regg. 5.24, erk. d. u. 5.55

228—1902. tksz.

Póthirdetmény.

A turóc-szt.-Mártoni kir. járásbírósg, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, miszerint Franek Mária gbellani lakos végrehajtaton Bondancé szül. Franek Hermína turáni lakos végrehajtást szenvedő eleni 400 korona s jár. iránti végrehajtási ügyében 2801—901. sz. alatt kibocsátott árverési hirdményben:

a) a turáni 342. számú tjkvben a 4—21. és 1. 1—46 sorszám alatt felvett s B. 8. tétel szerint fel részben Bonda szül. Franek Hermína nevére írt jószágjésztokre 1464 korona. és

b) a turáni 1405. sz. tjkvben A 1—3. sorszám alatt s B. 4. tétel szerint egészen Bonda szül. Franek Hermína nevére írt jószágjésztokre 337 korona kikülrítási árban Turán községben a község házánál 1902. évi márczius 17-én délelőtti 10 órájára kitűzött árverés az 1881. 60. t. cz. 167. §a alapján a turóc-szt.-mártoni részvénytárképzőbizottság jóváhagyásával és járuléka kikéltetését végett megtartati fog.

Kir. Járásbírósg, mint telekkönyvi hatóság.
Turóc-szt.-Mártonban, 1902. évi január 25.

Kolosal, kir. albiró.

450. 1902 tksz.

Hirdetmény.

Alsó-Kálnok község telekkönyve bírtokszabályozás következtében az 1869. évi 2579. számú szabályrendelethez képest átalakították és ezzel egyidejűleg mindazon ingatlanokra nézve, amelyekre az 1886. XXIX., az 1889. XXXVIII. és az 1891. XVI. t. czikék a tényleges bírtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik, az 1892. XXIX. tezikben szabályozott eljárás, a telekjegyzőkönyvi bejegyzések helyesbítésével kapcsolatosan foganatosították. E czélból az átalakítás elómunkálat hitelesítése és a helyszíni eljárás a nevezett községben 1902. évi márczius 17-én fog kezdődni. Énnélfogva felhívjuk: 1) Az összes érdekeltek, hogy a hitelesítési tárgyaláson személyesen, vagy meghatalmazott által jelenjenek meg és az új telekkönyvi tervezet ellen netalán észrevételeiket annál bizonyosabban adják elő, mert a régi telekkönyv végleges átalakítása után a téves bevezetésből eredhető kifogásokat jóhiszemű harmadik személyek irányában többé nem érvényesíthetik.

2) Mindazok, a kik a telekjegyzőkönyvekben előforduló bejegyzésekre szék-

adotlt előterjesztést kívánnak tenni, hogy a telekkönyvi hatóság kiküldött bizottsága előtt a kitűzött határon kezdődő eljárás folyamala alatt jelenjenek meg és az előterjesztéseiket igazoló okiratokat mutassák fel.

3) Mindazok, a kik valamely ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak, de telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okiraik nincsenek, hogy az átíratásra az 1886. XXIX. tez. 15—18. és az 1889. évi XXXVIII. tez. 5. 6. 7. és 9. §-ai értelmében szükséges adatok megszerzési iparkodjanak és azokkal igényeiket a bizottság előtt igazolják, avagy odahassanak, hogy az átíratás telekkönyvi tulajdonos az átíratás létrejöttét a bizottság előtt szóval ismerje el és a tulajdonjog bekebelezésére engedélyt nyilvánítsa, mert különben jogaikat ezen az uton nem érvényesíthetik és a bélyeg és illeték engedelgsi kedvezményétől is elesnek, és

4) azok, a kiknek javára tényleg már megszünt követelésre vonatkozó zálogjog, vagy megszünt egyéb jog van nyilvankönyvileg bejegyezve, ugyszintén az ily bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jognak törlesztét kérelmezzék, illetve, hogy törleszté engedélyt nyilvánítsa végett a bizottság előtt jelenjenek meg, mert ellenesethen a bélyegmentesség kedvezményétől elesnek.

Kir. járásbírósg, mint telekkönyvi hatóság. Turóc-Szt.-Mártonban, 1902. évi febr. 7.
Kolosal, kir. albiró.

== Köhögést ==
a fincm zamatu és elismert hatásu
Kaiser-féle mell-czurborkák
csillapítanak.
● 2740 ● közgyógyóleg meg erőteljes elismerény
köhögés, rekedtség, hűrüt és elnyálsóság elleni kitűnő hatást bizonyítják. Kaiser-féleknél kinnál más gyártmányt.
Kapható 20 és 10 literes csomagokban
GRABER MIKSA és FIA fűszerüzletében
Turóc Szent Mártonban.

LE DELICE

Mirigydagatoknál, görvényél, angol betegségekénél, bőrkürtleknél köszvényél, csuánál, torok- és tüdőbetegségeknél, idült köhögésnél, gyöngelköd, sapadt, verszényes gyermekek részére ajánlom az általam noson kedvelt és sokat használt

Lahusen-féle jód-vas-csuka-máj-olajat.

A legjobb és leghatasosabb csukamájolaj. Gyógyereje nézve fűtől mind minden hasonló készítményt és újabb gyógyszer. Ize fűtől finom és enyhe, mért is úgy gyermekek mind felnöttek szveszen szedik és könnyen emésztik. Az utolsó évi használat (kb. 80000 üveg) legjobb bizonyítéka jószágának és kedveltségének. Számos elismerő és köszönő írásra az 1883 és 6. Kör., utóbbi nagyszámú hosszabb használatnál előnyösebb. A bosznai és toszek ügyelni gyáros czégre: **Lahusen gyógyszerész, Bréma. — Kapható: Melina Imrénél, Tur.-Szt.-Mártonban.**

„LA FLEUR”
szivarkapapir
szivarkahüvely
kiváló gyártmány. Ezen szivarkapapir a legfinomabb anyagból készült, gránitánál mindhárom vevői szerék, a melyek az egészségő, főképen a légzési szervekre káros hatással lehetnek, mellőztetnek.
A Jacobi Monopól „La Fleur”
szivarkapapir a torok ki nem szárlja s kiválóan azoknak ajánlható a legzelegebben, a kik sokat dohányoznak. — Kapható:
Wix Miksánál T.-Szt.-Mártonban.

A Richter-féle
LINIMENTUM CAPS. COMP.
Horgony-Pain-Expeller
egy régi kipróbált háziasor, a mely már több mint 33 év óta megbízható bedorzóulást alkalmazzatik köszvényél, csuánál és megülségeknél.
Intés. Silányabb utazatok miatt bevásárláskor kivátsanak legyenek és oszias eredeti üvegekben dobozokban a „Horgony” védjegyű és a „Richter” cseppjegyű fogadjunk el. — 80 f., 1 k. 40 f. és 2 k. árban a legtöbb gyógyszerésznél kapható.
Főraktár: **Török József** gyógyszerésznél Budapest.
Richter F. Ad. és társa,
cézár, ék. és üvegt. szállító.
Rudolstadt.

szivarka- és az abból előállított szivarka- papír hasonlevü hüvely
az eddig forgalomban levő gyártmányok legkiválóbbja. Egy kísérlet eről mindenkit meggyőz.
Kapható: **Moskóci Ferenccné** üzletében Turóc-Szt.-Mártonban

PROSPECTUS.

Ha rátekinünk Felső-Magyarország térképére, azt látjuk, hogy a belső megyék, nevezetesen Arva-, Bars-, Liptó-, Trenesén-, Zólyom- és Turócmezgye legnagyobb részben hegyesek és hogy ezen hegyek körülbelül 75%o túleves-les erdőkkel borítvák.

Arva megyében van	73.417	kat. hold	erdőség
Bars	76.196	„	„
Liptó	41.530	„	„
Trenesén	187.794	„	„
Zólyom	56.443	„	„
és a kis Turóc	49.541	„	„

Osszesen 484.921 kat. hold erdőség.
tehát majdnem fél millió kat. hold; s ha egy holdra átlag 100 m³ fát számítunk, ezen erdőségben van tehát 50.000.000 m³ fa.

Ezen óriás mennyiségnél önként támad azon kérdés: hogy miképen lehetne ezen nyersanyagot legjobban értékesíteni? Legelőnyösebben cellulose gyártása által. A cellulosegyártás egyedüli nyersanyaga a fa, és pedig a tülevesléské puha fája.

Olyan fadús vidéken, mint milyen éppen Felső-Magyarország, létesített gyár minden bizonynyal jobban fog prosperálni, mint egy olyan vállalat, mely e tekintetben kevésbé kedvező helyzetben van.

Ezen megyék közelében találhatók egyéb segédanyagok is: kovand legbőségesebb mennyiségben és pedig Szomolnokután, Szepesmegyében.
Ha például Turócmezgyében egy cellulosegyár létesül, ezen kovand szállítási költsége volna 10.000 kgkint K 74.— holott a Stájerországi cellulose gyárak kénytelenek 10.000 kgkint K 231.— fizetni.

Mészó találhatik nagy mennyiségben Turóc-Szt.-Márton közvetlen közelében, csak 8 km. távolaságban.

A munkaerő Felső-Magyarországon nagyon olesó; Turóc-Szt.-Mártonban egy munkás nem kerülne többé, mint K. 1.20.

Az 1909. évi 49. t. cz. szerint a cellulosegyárak mint új iparvállalatok minden állami és közszégi adó-, szerződés- és részvénybélyeg, átíratási illeték, nyeramény adó, kereskedelmi és iparkamarai járuléka, valamint minden egyéb illeték fizetése alól fel vannak mentve.

A cellulose fogyasztás évenként 2—3%o-ka emelkedik és pedig egyenlő arányban a papirforgalomszással. Mint hogy az európai termelés sem elégséges a cellulose Amerikából behoztatatik.

A miatt sem kell aggodni, hogy a cellulose ára hosszabb időre hanyatlana. Anglia, Franciaország, Olaszország, Belgia, Hollandia és Spanyolország fenylő-ában szükségét szenvednek, a cellulose gyártását tehát fel nem emelhetik.

Németországban már most s nagyobbrészt skandináviai, finnlandi és osztrák fa dolgoztatik fel celluloid gyártására.

Az elmúlt 5 év alatt Ausztria és Magyarországból Németországba 250 millió korona értékű fa lett exportálva. Azon külföldi cellulosegyárak, melyek

faszükségletüket Ausztria-Magyarországból fedezik, a szállítási költség a nyersanyag árát 50—70%o-al felemeli.

Feltéve tehát, hogy a turóc-szent-mártoni új cellulosegyár külföldi cellulosegyárakkal szemben a fa árának csak 20%o-al előnyben volna, 600 coesirakomány cellulose évi termelés mellett a nyersanyag árának ezen túlembé- sége körülbelül évi 108.000 K tenne ki.

A cellulose gyárak jóvedelmözése messze túlhaladja azon átlagot, melyet még a legjobb iparvállalatok nyújtanak képesek.

A tordai cellulosegyár (Erdélyben), mely 3 millió K részvénytökével bírt, fizetett 22,75%o osztalékot. A waldhoi cellulosegyár (Németország), mely 9 millió márkányi részvénytökével bírt, az utolsó években 15%o fizetett.

A feldmühlei cellulosegyár (Németország), mely 3 millió márkányi részvénytökével bírt, 1895—1900. években fizetett 7, 8, 10, 11, 11%o, osztalékot.

A Simonius-féle cellulosegyár Wagenben (Németország), mely 3 millió márkányi részvénytökével bírt, az 1896—1900. években fizetett 5, 9, 12, 10%o, oszt.

A mint általánosan tudva van, Ausztriában nem léteznek részvénytársaságok, melyek kizárólagosan cellulosegyártással foglalkoznának, az erre vonatkozó pénzügyi eredmények tehát nem közölhetők.

Schulte Fr., tanár Bécsben, e szakmában kiváló szakerő, általunk ezen ügyben véleményadásra felkérve, következőképen nyilatkozik: „Mint hogy Magyarországban a fa, kovand és munkaerő sokkal olesőbb, mint más államokban, és mint hogy cellulose után fizetendő vám Németországba 1 márkát, Olaszországba 1 líret tesz, cellulose nagy mennyiségben exportálható. Azonkívül Ausztria-Magyarország celluloseban hiányt szenved, mely még hosszabb ideig fenállni fog. Csodálatos tehát, — hogy a cellulose iparra vonatkozólag kiválólag alkalmas Ausztria-Magyarországban, nem létezik töké és vállalkozási kedv a cellulosegyártás tolkarolására. Egy modern, azaz a legutóbbi évek minden vívmányával felszerelt cellulosegyárnak versenytől nem kell félnie.”

Azon műszaki erő, melyet vállalatunk részére sikerült megnyerni, s mely kiváló szakmabeli minőségnyel bírt, kiszámította az oleső nyersanyagot és munkaerőt alapul vétele mellett a gyárnak valószínű jóvedelmözését 12%o-ban.

Ezen detail számításokat felvilágosítja és helyesenek találta Schulte H. tanár.

A fentemlített bizonyítékokat tekintetbe véve és tudván, hogy Turóc-Szent-Mártonban rendelkezésünkre áll 300 HP (lóerejű) vízierő; elhatároztuk helyben egy cellulosegyárat

„Cellulosegyár részvénytársaság Turóc-Szt.-Mártonban“ 1.000.000 Kor. részvénytökével 50 évre alapítani.

A részvénytöke 5000 darab egyenként 200—200 koronáról szóló részvényre van osztva. Az alíráskor minden alírt részvényre 20—20 korona fizetetik; a további 40%o f. évi márczius 15-ig, az utóbbi 50%o-nyl részlet pedig legkésőbbben f. évi június végéig azon intézmény, melynél az alírást történt befizetendő. Az alírást zárdeje 1902. márczius 5-ike delután 5 óra.

Turóc-Szent-Márton, 1902. évi február hó 15-én.

„TÁTRA” felsőmagyarországi bank részv. társ. Turóc-Szt.-Mártonban.